

GELLÉRT ERNŐ MARTON (*Szeged, Hungary/ Segedyn, Węgry*)
orcid.org/0000-0002-9732-0312

NEW SOURCES FROM THE KOHÁRY-COBURG FAMILY'S ARCHIVE – ADDITIONS TO PÉTER KOHÁRY'S BIOGRAPHY*

Abstract

The goal of this paper is to present some new sources as part of a greater project, the collecting of Baron Péter Koháry's correspondence and other sources of his life, diplomatic as well as military administrative role, and activity. Koháry (1564–1632) was the vice-captain of Érsekújvár and vice-general of the border-fortress zone of the Cisdanubian district and mining region (1611–1632). The selection of the methods and tools to elaborate the sources and the first quantitative analysis concerning the 1620s has already been completed. Currently, the author is working on the vice-captain's biography and sources concerning the peace process of Szőny (1627) and negotiations in Szécsény and Buda (1628–1629). More precisely, the article aims at summarising the new partial results of the research into sources concerning him. These new results can help complete and correct the data of Koháry's biography. Furthermore, the analysis of these new sources allows for a better understanding of his life, relationships, acts, and financial status. In historical literature, a wide range of studies can be found concerning the life of Koháry's son (István I) and grandson (István II), but research has not focused sufficiently on Péter, who established the reputation and status of the Koháry Family.

* The research related to this paper was supported by the Ministry of Human Capacities (Emberi Erőforrások Minisztériuma) through a grant (code nr. 20391-3/2018/FEKUSTRAT; TUDFO/47138-1/2019-ITM), by the National Research, Development and Innovation Office (NRDI) (Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal) through a grant (Thematic Excellence Programme (Tématerületi Kiválósági Program) 2020, NKFIH-1279-2/2020) of the Interdisciplinary Centre of Excellence (University of Szeged), the Department of Medieval and Early Modern Hungarian History, and the Department of Altaic Studies (Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Szeged), ELKH–SZTE Research Group of the Ottoman Age (Eötvös Loránd research Network – University of Szeged), as well as by the Bilateral State Scholarship subsidised by the Tempus Public Foundation (Tempus Közalapítvány, Államközi Ösztöndíj). Furthermore, the archival research in Besztercebánya (Banská Bystrica) was supported by the NKFI project, “Diplomatic sources concerning the Ottoman contacts of the Kingdom of Hungary (16th–17th centuries)”; principal investigator: Gábor Kármán (identifier: 124178). I am grateful to Sándor Papp (Head of the Research Group) who provided useful pieces of advice during the research process. My thanks also go to Krisztina Juhász and Gergely Brandl for their advice on methodology and source-reading. Moreover, I am indebted to János Szabados, Gábor Kármán, András Péter Szabó for their help and support. I am also grateful to Zoltán Cora for the proofreading of this paper. Last but not least, I would like to express my gratitude to Martin Haring and Ján Kollár who helped me during my research in the State Archive in Banská Bystrica (Štátny archív v Banskej Bystrici). The elaboration and the publishing of these sources was made within the framework of the SYLFF (Sasakawa Young Leaders Fellowship Fund) Grant.

Keywords: Péter Koháry; Regina Vethle (or Wethle); Borbála Balassa; István I Koháry; Magdolna and Katalin Koháry; testament; historical biography; publishing sources in Hungarian.

Streszczenie

Celem niniejszego artykułu jest przedstawienie nowych źródeł w ramach większego projektu, jakim jest gromadzenie korespondencji barona Pétera Koháry’ego i innych źródeł dotyczących jego życia, roli oraz działalności dyplomatycznej i wojskowej. Koháry (1564–1632) był wicekapitanem Érsekújvár i wicegenerałem strefy przygranicznej powiatu cisdunajskiego i regionu górniczego (1611–1632). Zakończono już dobór metod i narzędzi opracowania źródeł oraz pierwszą analizę ilościową dotyczącą lat dwudziestych XVII wieku. Obecnie autor pracuje nad biografią wicekapitana oraz źródłami dotyczącymi procesu pokojowego w Szónach (1627) oraz negocjacji w Szécsénach i Budzie (1628–1629). Dokładniej artykuł ma na celu podsumowanie nowych, cząstkowych wyników badań źródeł go dotyczących. Te nowe wyniki mogą pomóc w uzupełnieniu i skorygowaniu danych z biografii Koháry’ego. Ponadto analiza tych nowych źródeł pozwala na lepsze zrozumienie jego życia, relacji, czynów i statusu finansowego. W literaturze historycznej można znaleźć wiele opracowań dotyczących życia syna Koháry’ego (István I) i wnuka (István II), jednak badania nie skupiają się dostatecznie na Péterze, który ugruntował reputację i status rodziny Koháry.

Słowa kluczowe: Péter Koháry; Regina Vethle (lub Wethle); Borbála Balassa; István I Koháry; Magdolna i Katalin Koháry; testament; biografia historyczna; publikowanie źródeł w języku węgierskim.

Introduction

This paper aims to present some new results concerning my ongoing research project by revealing some new aspects of the biography of Péter Koháry who was the vice-captain of Érsekújvár (present day *Nové Zámky* in Slovakia) and vice-general of the border-fortress zone of the Cisdanubian district and mining region from 1611, until his death in 1632.¹ Though the draft of his biography had already been published,² some new sources were found in the State Archive in Banská Bystrica (Štátny archív v Banskej Bystrici).

Here, it is worth summarising the question of who Péter Koháry was. He was born in 1564 in Léva (present day *Levice* in Slovakia). He started his career as the notary of Hont County, but soon afterwards he replaced the pen with the sword. Koháry fought on the battlefields of the Fifteen Years’ War (or Long Turkish

¹ In Hungarian: Dunáninneni kerületi és bányavidéki végvidéki főkapitány-helyettes. In Latin: supremus vicecapitaneus/vicegeneralis partium regni Hungariae Cisdanubianarum et confinium antemontanorum supremus vicecapitaneus. G. Pálffy, ‘Kerületi és végvidéki főkapitányok és főkapitány-helyettesek Magyarországon a 16–17. században’ [Border-fortress-captain-generals, District-captain-generals and Vice-captain-generals on the Hungarian Frontier of the Habsburg Empire in the 16th and 17th Centuries], *Történelmi Szemle*, 39/II (1997), pp. 257–288, especially pp. 271–272.

² G. E. Marton, ‘Péter Koháry’s Life and Correspondence – Outline for a Greater Synthesis’, *Rocznik Przemyski*, Historia z. 1 (25), 56 (2020), pp. 25–36; in a shorter article in Hungarian, see: G. E. Marton, ‘Koháry Péter (1564–1632). Vázlat és források egy készülő életrajzhoz’ [Péter Koháry (1564–1632). Outline and Sources for a Biography in Preparation], *Acta Universitatis Szegediensis: Acta Historica*, 146 (2021), pp. 95–102.

War), and at the time of the Peace Treaty of Vienna (1606) he was among the royal commissioners. Two years later, he became a member of the delegation that brought the Holy Crown back to Hungary from Prague (1608). He was promoted to vice-captain of Érsekújvár and vice-general of the border-fortress zone of the Cisdanubian district and mining region in 1611. During his career, he received further diplomatic mandates, for example, he was delegated as a royal envoy to the court of Prince Gábor Báthory (reign 1609–1617) in 1613, and he was also enlisted among the commissioners at the time of the peace negotiations in Komárom (1618). Furthermore, Koháry played a role in the first Peace Treaty of Szőny (1627), where he was added to the royal commissioners after the death of Mózes Cziráky, upon the proposal of his former superior, Palatine Miklós Esterházy (Palatine of Hungary, 1625–1645).³

A question concerning the name of Koháry's wives and the mother of his children

However, some questions arose concerning his life's and career's data. In the historical literature, contradicting pieces of information can be found about the name of his wives and who the mother of his children was. The sources from the Koháry-Coburg family's archive may shed some new light on these issues.⁴

As for who his wives were and who the mother of his children was, János Illésy and Iván Nagy claimed that Koháry's wife was Borbála (Bora) Kazy.⁵ Besides, on the basis of another genealogic table, Nagy also mentioned that Borbála Balassa was his wife. In the light of the Balassas' family tree, Nagy discredited this soon, because he found only the name of Judit Balassa in that.⁶ It should be noted that Judit Balassa was the wife of István Koháry I, who was Péter's son. However, upon a closer scrutiny of the sources of the Koháry-Coburg family's archive, one can clearly answer this question. Under the reference code ŠA BB K-C pars I, No. 106 dozens of genealogic tables can be found. Table No. 106. 86 f contains Thamas Jakoffy's (Tamás Jákóffy) family tree, who was Péter Koháry's great-grandfather. It contains the following parts:

---

³ G. Brandl – Cs. Göncöl – K. Juhász – G. E. Marton – J. Szabados, 'Kommunikáció és híráramlás. A Habsburg-oldal tárgyalási stratégiája az 1627. évi szőnyi békekötés során' [Communication and Information Flow. The Negotiation Strategy of the Habsburg Party during the 1627 Peace Treaty of Szőny], *Aetas*, 33/IV (2018), pp. 108–124, especially: p. 120; G. E. Marton, 'Péter Koháry's Life [...]', p. 28.

⁴ For the question of the mismatching and confusing data, see: *Ibid.*, pp. 28–29.

⁵ J. Illésy, *Gróf Koháry István élete és munkái* [Count István Koháry's Life and Works], Karcag, 1885, p. 50; I. Nagy, *Magyarország családai czimerekkel es nemzedékrendi táblákkal* [Families of Hungary with Their Coats of Arms and Genealogical Tables], I–XIII, Pest 1853–1867, VI, pp. 289–290. Based on the mentioned works, Éva Szirácsik stated the same, see: É. Szirácsik, *Gazdálkodás a Koháryak Nógrád vármegyei központú birtokain (1647–1731)* [Economy of the Koháry Family's Estates in Nógrád County (1647–1731)], Budapest, 2017, p. 25.

⁶ I. Nagy, *Magyarország családai [...]*, VI., p. 291.

“Catharinam primum Emerici Koháry, deinde Francisci Beniczky, demum Nicolai Onory consortem. Ex qua [i.e. Catharina Koháry] Petrus Koháry; Franciscus Beniczky; Joannes, Nicolaus et Anna Onory. Petrus Koháry qui ex Regina Vettle priore consorte, Stephanum Kohary, Magdalenam Kohary, Catharinam Kohary.”⁷

Count István Zichy discussed this question in an article in 1943. He mentioned that in 1803, Count Ferenc Zichy asked for information from the Koháry-Coburg family’s archive about his ancestors and got a letter that included copies of 9 documents testifying that Péter’s first wife was Regina Vethle (Wethle/Wetthle/Wettle/Vettle). Indeed, on the basis of the testament of Balassa Borbála (1637) and Péter Koháry (1626, supplemented in 1628), and the afore-mentioned other documents, Zichy concluded that Regina was the mother of Péter’s children (István I, Magdolna, Kata).⁸

Éva Módli-Hajzer in her PhD dissertation made a table of marriage-policy of three generations of the Koháry Family. I do agree with her in all points of her table, so it can be stated that Regina Vethle was Péter Koháry’s first wife and the mother of Péter’s children. Borbála Balassa was Péter’s second wife, but as it is revealed by the sources, they did not have a common descendant.

Furthermore, in her testament, Borbála Balassa of Gyarmath⁹ mentioned only four children (Mihály, Miklós, Marianna and Rosina), all of them from Borbála’s first husband, János Joó. Mihály, Miklós and Marianna were named in Borbála Balassa’s testament as inheritors, like Rosina who had a good relationship with her mother, despite the fact that previously Mihály and Miklós, as a result of a legal action, had come into possession of an inheritance after their father’s death, and Marianna had a very bad relationship with her mother. In this document, common children of Borbála and Péter are not mentioned. Koháry’s children were spoken briefly of only in one case:

“Nagy Bény és Báthorkeszÿ jószágomat [...] melyeket [...] szegény néhai Koháry Péter uram gyermekeitől kilencedfél ezer magyar forinton válték hozzám.”¹⁰ [My estates, Nagy Bény and Báthorkeszÿ, which were bought by me for 8,500 florins from the children of my poor late husband, Péter Koháry.]

In addition to this, see the following:

“[...] ha Isten tovább együtt éltet bennünket az én szerelmes és hív házastársammal, Gjarmatj Balassa Borbálával, valami jószágot ezután együtt találunk, azzal egyaránt

⁷ ŠA BB, K-C, pars I., No. 106, 86 f.

⁸ I. Zichy (count), ‘Ki volt Koháry Péter gyermekeinek édesanyja?’ [Who was the Mother of Péter Koháry’s Children?], *Tiurul*, 57/III–IV (1943), pp. 81–82. Currently, the mentioned documents can be found in the National Archives of Hungary in Budapest (in the Zichy Family’s Archive), under the reference code MNL OL, P 707, III, Fasc. 25 et E, No. 1–9. There can be found (among others) genealogical tables or a copy of Péter Koháry’s testament.

⁹ L. Merényi, ‘Koháry Péterné, Balassa Borbála végrendelete. 1637’ [The Testament of Borbála Balassa, Mrs. Péter Koháry. 1637], *Magyar Történelmi Tár*, 9 (1908), pp. 50–58.

¹⁰ *Ibid.*, p. 54.

osztozzanak mind az én és az ő gyermeki, holtunk után.”¹¹ [If God lets us live together with my loving and faithful consort, Borbála Balassa of Gyarmat, what property we possess, should be divided among both of my children and hers, after our death.]

It is important to note that Koháry wrote ‘*my children and her children*’, not ‘*our children*’.

“**Heroa, ac Magnanima Kohariorum Acta. Audentes Deus ipse iuvat**”¹²

Before the detailed analysis of Péter Koháry’s testament, it is worth mentioning another document concerning him. Under the reference code, ŠA BB K-C pars I, No. 109, one can find a document that seems like a biography. The document contains three parts. The first pages have a few records concerning Imre Koháry (Péter’s father), in one and a half page, the last record of it is about his testament from 1573. The manuscript contains empty pages, the records were not continued. It should be noted that Imre Koháry died in 1574. The main part is about Péter Koháry, which can be found in two copies, the original one and a fair copy (the fair copy contains a two-page supplement). The third part contains some records regarding István Koháry I, but this is a fragment as well. The manuscripts do not contain data concerning when they had been written. The last record in the original is dated 13 April 1660. This is not a simple biography. It contains extracts of documents of important and momentous events. Here, only the main part, which concerns records of Péter Koháry’s career, will be examined.

The document starts with the following title: *Heroa, ac Magnanima Kohariorum Acta. Audentes Deus ipse iuvat*. It starts with 1593, so the first records are about the events of the Long Turkish War, including data regarding the Bocskai uprising.¹³ The next page informs the reader that Koháry was appointed as the captain of the fortress of Vereskő (in Slovakian *Červená Skala*, present day is part of the municipality of *Šumiac* (Sk), in Hungarian *Királyhegyalja*, on 12 February 1606. The next record is from the same year and concerns the signing of the Treaty of Vienna. The next one tells that on 19 November 1608, Koháry became *Equites Auratus*, i.e. the Knight of the Golden Spur.¹⁴ The following records contain data concerning his appointment to the vice-captain of Érsekújvár and vice-general of the border-fortress zone of the Cisdanubian district and mining region (1611); his diplomatic mandate to the court of Prince Gábor Báthory (1613); an extract from the diploma that granted him the title of baron (1616), or his participation in the negotiations in Komárom (1618).¹⁵

¹¹ ŠA BB, K-C, pars I, No. 113, p. 3.

¹² ‘*Heroa, ac Magnanima Kohariorum Acta. Audentes Deus ipse iuvat*’, ŠA BB, K-C, pars I, No. 109.

¹³ ŠA BB, K-C, pars I, No. 109, pp. 5–9.

¹⁴ *Ibid.*, p. 10.

¹⁵ *Ibid.*, pp. 11–12.

On pages 13–14, records can be found concerning Prince Gábor Bethlen from the years of 1619–1622 (it should be noted that Koháry fell into the hands of Bethlen, and he was released only in 1621). After 1622, most of the records are about local Ottoman issues. In a record dated 11 July, one can find information about the question of 60 villages close to Esztergom.¹⁶ The issue of the villages was continuously on the stage until the end of the territorial negotiations at Szécsény and Buda.¹⁷ Later, a note tells that Szitnya and Csábrág were taken as a pawn.¹⁸

The records contain letters exchanged between Miklós Esterházy and Péter Koháry. For instance, in a letter dated 16 January 1624, Koháry wrote about the arrival of 15,000 Polish soldiers,¹⁹ or the extract of Esterházy's letter in which the Palatine informed Koháry about the result of the Palatine election immediately after the procedure.²⁰ It is worth noting that at that time Esterházy was Koháry's superior.

¹⁶ Ibid., p. 16.

¹⁷ Concerning the Peace Treaty of Szőny (1627) and the further parts of the process, see: G. Brandl – Cs. Göncöl – K. Juhász – G. E. Marton – J. Szabados, 'Válogatott források az 1627. évi szőnyi békeszerződés történetéhez' [Selected Sources to the History of the 1627 Peace Treaty of Szőny], *Lymbus*, 15 (2017), pp. 151–203; Brandl – Göncöl – Juhász – Marton – Szabados, 'Kommunikáció és híráramlás [...]' ; G. Brandl – Cs. Göncöl – K. Juhász – G. E. Marton – J. Szabados, 'Kommunikation und Nachrichtenaustausch – Verhandlungsstrategie der habsburgischen Seite bei der Friedensverhandlung von Szőny 1627', *Chronica*, 19 (2020), pp. 113–140; M. H. Cevrioğlu, 'The Peace Treaties of Gyarmat (1625) and Szőny (1627)', *Ege ve Balkan Araştırmaları Dergisi*, 3/II (2016), pp. 67–86; M. H. Cevrioğlu, 'Ottoman Foreign Policy During the Thirty Years War', *Turcica*, 49 (2018), pp. 195–235; J. Stessel, 'Adatok az 1628. évi szécsényi alkudozás történetéhez I–II' [Data to the History of the Negotiations of Szécsény in 1628, I–II], *Magyar Történelmi Tár*, 3 (1902), pp. 430–452, pp. 481–510; G. E. Marton, 'On the Question of the Negotiations Between the Habsburgs and the Ottomans at Szécsény and Buda (1628) through Palatine Miklós Esterházy's Letter to the Head of the Hungarian Negotiators', *Rocznik Przemyski*, Historia z. 1 (22), 55 (2019), pp. 79–91; G. E. Marton, 'Péter Koháry's Life [...]' ; G. Kármán – M. H. Cevrioğlu – I. Dorogi – M. Fóti – L. Glück – G. E. Marton – M. F. Molnár, *The Correspondence of the Beylerbeys of Buda, 1617–1630*, Budapest, 2022. Articles of the following volume: Zs. J. Újváry (Ed.), *Oszmán–magyar viszony a 16–18. században. Tanulmányok a Magyar Királyság és az Oszmán Birodalom népeinek – magyarok, törökök, rácok, tatárok, zsidók, görögök és egyéb népek – hétköznapijairól; Egyén és közösség viszonya [Ottoman–Hungarian Relations in the 16th–18th Centuries. Studies on the Everyday Life of the Peoples of the Ottoman Empire – Hungarians, Turks, Rascians, Tartars, Jews, Greeks, and Other Peoples; the Relationship of Individual and Community]*, Budapest, 2020: G. E. Marton, '„Szőnyből tudatjuk...”. Három magyar diplomata – Rimay János, Tassy Gáspár és Tholdalagi Mihály – követnaplójának összehasonlító elemzése az 1627. évi szőnyi békekötés kapcsán' ["We Inform You from Szőny". Three Hungarian Diplomats. A Comparative Analysis of the Emissary Diaries of János Rimay, Gáspár Tassy and Mihály Tholdalagi in the Context of the 1627 Peace Treaty of Szőny], pp. 135–148; G. Brandl – J. Szabados, 'A megbízás terhe. Johann Ludwig von Kuefstein báró konstantinápolyi nagykövetségének előkészítése 1628-tól' [The Burden of a Mandate. The Preparation of the Embassy of Baron Johann Ludwig von Kuefstein to Constantinople in 1628], pp. 149–170.

¹⁸ ŠA BB, K-C, pars I., No. 109, p. 17.

¹⁹ Ibid., p. 18.

²⁰ Ibid., pp. 18–19; This letter has been published, see: G. E. Marton, '„Az mint Isten tudunk adja, oltalmazzuk vérünkkel is szegény hazánknak bástyáját...” Magyar nyelvű Esterházy-levelek a Koháry-Coburg család levéltárából' ["As God grants us strength, we are defending our poor motherland's bastion with our blood..."] Esterházy-letters in Hungarian from the Koháry-Coburg Family's Archive], *Aetas*, 35/III (2020), pp. 126–150, especially pp. 138–139.

There are no records about his activity and role in the peace talks in Szőny (1627), but the extract of the letter written by Palatine Miklós Esterházy on 31 December 1627 contains the names of the emissaries who were delegated to the territorial negotiations, where the head of the Hungarian delegation was Péter Koháry.²¹

The last record is interesting, as it is a letter sent by Mürteza, the Pasha of Buda,²² to Koháry on 17 November 1628. In this case the whole letter in Latin was copied into the document.²³ There are not any notes about why this letter seemed so important, but in their correspondence one can find further examples of their exchange of letters which because of their content seem more important from the point of view of the peace process.

Péter Koháry died in 1632, but the last record of this document is from the year of 1628. At this moment I have not got information about when and who made this valuable source, because there are no signatures or any kind of marks in the document.

The testament of Baron Péter Koháry

Baron Péter Koháry's testament consists of three main parts. In the first, one can find three smaller sections. The original testament is dated 26 August 1626 and was written in Érsekújvár, with Péter Koháry's ring seal at the bottom of the third page. On the fourth and fifth pages, two supplements can be seen: On 1 August 1628, the testament was supplemented and corrected by Péter Koháry, and it was supplemented again and confirmed on 18 September 1628. The second and third ones are just copies, written by hand other than the first.

Under reference code No. 113 a, an excerpt can be found in six points, concerning Koháry's daughters, Magdolna and Katalin. A date (18 September), when the document was strengthened, can be read on the outside of it. This text started with "Az Istenben elnyugodott Kohari Peter" [Péter Koháry rested in God]. No other date or any kind of signature can be found in this document than the afore-mentioned one. Koháry died in 1632, thus this document must have been written after that and the date just refers to the second supplement and the fact of strengthening.

The third part, under reference code No. 113 b, is dated 17 July 1626. This original document was issued by the Chapter of Esztergom and contains the common

²¹ ŠA BB, K-C, pars I., No. 109, pp. 19–20; See the whole document: A. Ipolyi, *Alsósztrégovai és Rimai Rimay János államiratai és levelezése* [State Documents and Correspondence of János Rimay of Alsósztrégova and Rima], Budapest, 1887, p. 304 (doc. nr. CLI).

²² Concerning Mürteza Pasha, see: B. Sudár, 'Egy harcművész a végeken: Mürtezá pasa' [An Artist of War at the Edge], *Hadtörténelmi Közlemények*, 133/II (2020), pp. 259–274; B. Sudár, 'The Story of Mürteza Pasha', in Pál Fodor – Nándor E. Kovács – Benedek Péri (eds), *Şerefe: Studies in Honour of Prof. Géza Dávid on His Seventieth Birthday*, Budapest, 2019, pp. 339–357.

²³ ŠA BB, K-C, pars I., No. 109, pp. 21–24; See the whole document in Hungarian: J. Stessel, 'Adatok az 1628. évi [...]', pp. 443–445.

statement of Péter Koháry and Borbála Balassa. Chronologically, this is the first document and document No. 113 (the three-page testament) is the second.

At this moment, I have not got information about a legacy inventory concerning Péter Koháry, but his testament can show us his financial status and more than that. Koháry was born in 1564, so he made his will in 1626 at the age of 62.

His first will was to be buried next to his deceased wife, Regina Vethle, and he ordered that the Franciscan monks of the cloister of Saint Jacob celebrate a mass for them in each month. For this the monks have to get “negyven mérő búzát és [...] tizenhat akó bort” [fourty *mérő* of wheat and [...] sixteen *akó* of vine], which means 1.6 tons of wheat and 9.28 hectolitres of wine per year.²⁴

In his testament, Koháry takes care of his second wife, Borbála Balassa of Gyarmath. She gets the fortress of Szitnya with its estates, on the condition that she can possess that until she does not leave his name. (In case of her death, Szitnya will be inherited by Koháry’s children.²⁵) Furthermore, Palatine Miklós Esterházy owes Koháry 3,467 florins, which debt is addressed to Borbála. Moreover, she gets several silver artefacts (among others, candleholders, spoons, or a mortar).²⁶

Koháry secured Borbála Balassa’s position and future concerning Szitnya. In document No. 113 b, if any kind of problem occurs, the deputy-bailiff of Hont County with a sheriff is responsible for asserting Borbála’s rights concerning Szitnya. Furthermore, if his children want to sell Szitnya, they have to pay 11,500 florins as compensation.²⁷

If one observes these documents, it can be clearly seen what a great legacy Péter Koháry left behind. His son, István, gets estates and fortresses of Szitnya, Csábrág and Bát (their value is 11,500 Rhenish florins), all his clothes, military tools and weapons, or silver artefacts.²⁸

His daughters, Magdolna and Katalin get his estates of Bátorkeszi, Bény, and Spacza (later Ispáca), his houses in Tótújfalu and Nagyszombat, the mill in Nemcsény (20,500 florins); in addition, his house in Otthenthal (Ottóvölgy), vineyard, garden and house in Diós, and a house in Érsekújvár.²⁹

Koháry gave István Pálffy a loan (11,000 florins) at the expense of Pálffy’s estates of Senkvic (or Senkőc). Basically, most of this money (8,250 florins) is given as inheritance to Koháry’s stepchildren (Mihály, Miklós and Rozina Joó),³⁰ the rest is to Katalin as well as the income gained after leasehold – expressly to Katalin’s

²⁴ ŠA BB, K-C, pars I., No. 113, p. 1.

²⁵ ŠA BB, K-C, pars I., No. 113 b, p. 1; ŠA BB, K-C, pars I., No. 113, p. 1.

²⁶ ŠA BB, K-C, pars I., No. 113, p. 1.

²⁷ ŠA BB, K-C, pars I., No. 113 b, p. 1.

²⁸ ŠA BB, K-C, pars I., No. 113, p. 2.

²⁹ Ibid., p. 2; No. 113 a, p. 1.

³⁰ ŠA BB, K-C, pars I., No. 113, p. 2.

clothing.³¹ Furthermore, Mrs. Miklós Pálffy (Mária Fugger) owed Koháry 1,200 florins – 1,000 belonged to Katalin Koháry, and 200 was remitted.³²

It should be noted that in 1628, the loan concerning Senkvicz was just 7,562 florins (the half of which belongs to Borbála, after her death to Magdolna; the other part belongs³³ to Katalin).

Magdolna's husband, Tamás Baranyay gets Koháry's steed, named Sarka, with its harness, as well as the sabres that Koháry got from Christoph von Teuffenbach.³⁴ However, Mihály Joó gets a plated sabre, taken as booty from the Ottomans in 1623.³⁵

At that time, Katalin, Koháry's younger daughter was unmarried.³⁶ In the testament, it can be found that she gets her grandmother's gold chain which is worth 100 golden florins,³⁷ and in case she gets married, a further one has to be made, which one has to be worth 200 golden florins,³⁸ moreover, 3,000 florins must be paid to her in cash.³⁹

As it has been mentioned above, this file contains a document concerning his daughters' inheritance. It is emphasised that Katalin should be married off to the debit of Koháry's account.⁴⁰ Furthermore, Péter Koháry was a Roman Catholic. In his testament one can find a restriction: if their children leave his religion, they will be disinherited.⁴¹ In this case, the other siblings get their inheritance. It is worth noting that if his lineage dies out, the inheritance policy is the same.⁴²

Koháry had some debts in 1626. He owed András Báthory (Parish priest of Érsekújvár) 400 golden florins,⁴³ it was repaid before 18 September 1628.⁴⁴ Koháry also owed Walent Beber (?) 800 florins since the time of his imprisonment,⁴⁵ until 1628, 520 florins were paid off.⁴⁶

³¹ Ibid., p. 2; ŠA BB, K-C, pars I., No. 113 a, p. 1.

³² ŠA BB, K-C, pars I., No. 113, p. 2.

³³ Ibid., pp. 4–5.

³⁴ Ibid.

³⁵ Ibid.

³⁶ Katalin Koháry get married in 1635, her husband was András Révay of Trebosztó. I. Nagy, *Magyarország családai [...]*, IX., pp. 703–704.

³⁷ ŠA BB, K-C, pars I., No. 113, p. 3.

³⁸ Ibid., p. 5; ŠA BB, K-C, pars I., No. 113 a, p. 2.

³⁹ ŠA BB, K-C, pars I., No. 113, p. 5.

⁴⁰ Ibid, p. 2 and 5.

⁴¹ It is worth noting that extract concerning Koháry's daughters does not contain this kind of restrictions.

⁴² No. 113, p. 4.

⁴³ No. 113, p. 3.

⁴⁴ No. 113, p. 5.

⁴⁵ No. 113, p. 3. As it has been mentioned above, in 1619, Koháry fell into the hands of Prince Gábor Bethlen, after the troops of Érsekújvár capitulated. It was only in 1621 that Koháry was released. G. E. Marton, 'Péter Koháry's Life [...]', p. 28.

⁴⁶ No. 113, p. 5.

All the property that they then possessed, must be divided equally between all their children, but only after the death of Borbála and Péter.⁴⁷ In case his children's lineage is broken, Koháry also designates his inheritors: Ferenc Beniczky, Miklós Onory, Borbála Balassa, Imre Liptay, and Pál Pásztorovicz.⁴⁸

One can find the names of the protectors of his testament: István, János and Pál Pálffy of Erdőd, Miklós Forgách of Ghymes, and Rudolph von Teuffenbach zu Mairhofen. All of them get an excellent steed.⁴⁹ (It is worth noting that in the document issued by the Chapter of Esztergom, the names of István and Pál Pálffy, Miklós Forgách, Fánchy Ferenc and István Soós can be found.⁵⁰) Moreover, at the end of document No. 113, the names of those who authenticated the supplementing of the testament are given, namely István Pálffy, Péter Forgách, Farkas Érsekújváry, György Lippay, Pál Konkoly, János Cheley, and János Onory.⁵¹

The last note of the file is “Baranÿaÿ Thamas uram adta ez leveleket” [Mister Tamás Baranyay gave these documents to me].⁵² Because his wife was Magdolna, questions arise whether the extract concerning Koháry's daughter was made in his court, and/or because of an inheritance issue?

Briefly about the rules of text modernisation

Because these texts date back to the first third of the 17th century, a couple of remarks should be pointed out as regards the guidelines of the source publication. There is not any consensus-based guideline for source publications in Hungarian related to the 16th–18th centuries.⁵³ In this case, the author has chosen the guide-

⁴⁷ No. 113, p. 3.

⁴⁸ Ibid.

⁴⁹ Ibid.

⁵⁰ No. 113 b, p. 2.

⁵¹ No. 113, p. 5.

⁵² No. 113 b, p. 4.

⁵³ For designing the guideline, the following works have been used: B. Bak, ‘A XVI–XVIII. századi magyar nyelvű források kiadásának kérdései. Ajánlás a magyar nyelvű források közreadásához’ [The Issues of the Publication of 16th–18th-century Sources in Hungarian. Recommendations for the Publishing of Sources in Hungarian], *Fons*, 7/1 (2000), pp. 91–137; P. Tusor (Ed. and pub.), “*Írom kegyelmednek, mint igaz magyar igaz magyarnak...*” Lippay György veszprémi és egeri püspök, esztergomi érsek levelei magyar arisztokratákhoz, nemesekhez, 1635–1655, [“I hereon write to Thee, Your Lordship, as a true Hungarian to another true one... The Letters of György Lippay, the Bishop of Veszprém and Eger, the Archbishop of Esztergom to Hungarian Aristocrats and Nobles, 1635–1655], Budapest, 2015. Designing the rules was also facilitated by: L. Glück, ‘Mürteza pasa magyar nyelvű levelezésének kiadására vonatkozó javasolt szabályok’ [Suggested Guidelines for the Publication of the Hungarian Correspondence of Pasha Mürteza] (working title; unpublished manuscript); S. Papp, *A Sárközyek. Egy magyar származású francia államférfi családjának története a 18. század végéig* [The Sárközys. The Family History of a French Statesman of Hungarian Origin Until the End of the 18th Century], Szeged, 2012, p. 81.

line and style sheet of the Research Group of the Ottoman Age.⁵⁴ Concerning the formulas in Latin, the Research Group's style sheet was followed.⁵⁵

It is worth discussing these rules briefly.⁵⁶ The texts in Hungarian are not letter-perfect transcriptions. In every case, these texts are partially modernised, in order to offer an easier understanding. This is an alphabetic, narrow phonetic transcription (e.g. the double vowel “*eö*” > “*ö*”), which pays attention to the linguistic characteristics of the dialects of the Hungarian language. (Here it should be noted that this source publication will not be designed as a philological or linguistic publication, the main aim of the chapter on the source publication is to present the sources of the discussed topic, hopefully facilitating the further research of this period.). As for the foreign language expressions (at this time these are mostly Latin words), the original form with spelling mistakes is retained and the correct form and meaning are added in a footnote (e. g. “*includákkal*” *inclusum* (Lat.) – ‘annex’).⁵⁷ In addition to this, the translation of the Latin form of addresses regarding their formulary character is dispensed with.

Appendix

Štátný archív v Banskej Bystrici (ŠA BB), Kohary-Coburgovské archívy, Rodový archív Koháry-Coburgov, pars I., No. 113

[p. 1] In Nomine Sanctae et [In]dividuae Trinitatis. Amen.

Statutum est omnibus hominibus semel mori et post hoc iudicium.

Én is halandónak esmérvén magamot s érdemét is többire, Isten engedelmeiből elélvén, utolsó órámról is gondolkodván, tettem egészségsben s jó elmével, az mi

⁵⁴ ELKH–SZTE Research Group of the Ottoman Age. Together with his colleagues, Hajnalka Tóth and Krisztina Juhász, the author of this article is currently working on the publication of the Research Group's Guidelines of Hungarian source publication. This article will be published soon.

⁵⁵ G. Brandl, ‘Suggestions on an Editorial Guideline of the Latin Language Peace Treaties between the Habsburg and the Ottoman Empire Based on an 18th-century Case Study’, *Prace Historyczne* 148/IV (2021), pp. 769–794; G. Brandl, ‘Az átírás irányvonala’ [Guidelines for the Transcriptions], in G. Brandl – P. Tóth G. (Eds.), *Szegedi Boszorkányperek 1726–1744* [Witch Trials in Szeged 1726–1744], Budapest – Szeged, 2016, pp. 39–47, especially: Latin nyelvű szövegek [Texts in Latin], pp. 43–44.

⁵⁶ In details, see: G. E. Marton, ‘A Dissertation in Preparation – Structure, Methodology, Approach and Content. The Peace Treaty of Szőny (1627) and Its Subsequent Territorial Negotiations (1628–1629) in Light of Péter Koháry's Correspondence’, *Studia Universitatis Babeş-Bolyai, Historia* 68/special issue (2022), pp. 3–26, especially: 13–17.

⁵⁷ The meanings of the words and/or the expressions are written mostly on the basis of the following works: H. Finály, *A latin nyelv szótára* [Dictionary of the Latin Language], Budapest, 1884, reprinted: 2002, 2005; B. Kovács (Ed.): *Syllabus latino–hungaricus*, Eger, 1990; L. Makkai (ed, int, and notes), *Bethlen Gábor krónikásai* [The Chroniclers of Gábor Bethlen], Budapest, 1980, especially: *Idegen szavak jegyzéke* [The Catalogue of Foreign Words], pp. 271–277; L. Makkai, *Bethlen Gábor emlékezete* [The Memory of Gábor Bethlen], Budapest, 1980, especially: *Idegen és magyarázatra szoruló szavak jegyzéke* [Dictionary of Foreign and Explainable Words], pp. 307–315; A. Bartal, *A magyarországi latinság szótára* [Dictionary of Latin in Hungary], Budapest, 1901; G. Brandl – P. Tóth G. (Eds.), *Szegedi Boszorkányperek 1726–1744*, pp. 441–464.

kevésen tett az én Istenem sáfárrá ez világon, illen dispositiót⁵⁸, magam kezem írásommal s pecsétemmel megerősítvén.

Legelőség azért, lelkemet ajánlom az én Teremtő Istenemnek, legyen irgalmas, kegyelmes, ne nézze az én bűneimet, hanem az ő Szent Fiának érdeméért és vére ontásáért vegye magához, s vigye az örek nyugalomra.

Testemet hagyom az ő Anyjának, az földnek, s kérem az én szerelmes, Istentől adatott hív házastársamat, az nagyságos Gjarmathj Borbala Balassa⁵⁹ asszont, ha Isten kiszólít ez világból vagy természet szerént való, vagy fegyver miatt való halállal, testemet felkerestessék az én gyermekimnek és jóakaró atyámfiamnak segítségével, és vigyék Szombatban,⁶⁰ és az én szegény, Istenben elnyugott házastársam, Regina Wetthle asszony mellé, az ki tőlem csinált bótban⁶¹ fekszik az franc[is]canusok clastromában⁶², Szent J[aka]bba⁶³, temessenek tisztességesen, valami szép emlékezetet is csináltassanak kőből, arra hagyok ezeröttszáz forintot. Az szegény barátoknak⁶⁴, hogy minden holnapban egy-egy misét mondjanak érettünk, minden esztendőben az nemcseni⁶⁵ malomból adjanak negyven mérő⁶⁶ búzát és az diossi szelőből⁶⁷ tizenhat akó bort nekik.

Minthogy az én szerelmes házastársom, Gjarmatj Balasj Borbala, nekem kedves, hites, hív házastársom, és úri ember lévén, s hogy az én holtom után is tisztességes táplálása lehessen, míg az én nevemet viseli, hadtam neki Szitnia várát⁶⁸, minden jövedelmével. Itten hadtam Balassj Borbalának három-ezer-négyszázhatvanhét forintot, az kivel palatinus uram, Esterhassj Miklos⁶⁹ önagysága adós, az kinek adóslevelét is kezőhez adtam, nála vagyon, szabad legyen belőle d[i]sponalni.

Itten hagyom feleségemnek az én ezüst moz[sara]mot⁷⁰, két ezüst gyertyatartót, az öreg két ezüst palaskomot⁷¹, egy négyszeglető ezüst sőtartót, tizenkét ezüst kalánt, két kis ezüst tálat, az kinek s[z]éli⁷² aranyozott és C. A., ez kettő bető vagyon rajta.

⁵⁸ Disposition (Lat.) – ‘disposition’.

⁵⁹ Countess Borbála Balassa of Gyarmat, Péter Koháry’s second wife, died in 1637.

⁶⁰ Szombat, i.e. Nagyszombat, present day Trnava (Sk).

⁶¹ I.e. sírboltban, ‘in crypt’.

⁶² The document is damaged. “Franciscanusok clastromában”, i.e. ‘in the cloister of the Franciscans’.

⁶³ The document is damaged. The cloister of St. Jacob.

⁶⁴ I.e. the Franciscan monks.

⁶⁵ Nemcsényi. Nemcsény, present day Nemčičany (Sk).

⁶⁶ Corrected for the clearer and easier understanding from “merz”.

⁶⁷ I.e. szőlőből, ‘from vineyards’ of Diós. Alsódiós or Felsődiós. Alsódiós, present day Dolné Orešany (Sk); Felsődiós, present day Horné Orešany (Sk).

⁶⁸ The fortress of Szitnya. Szitnya (present day Sitnia), the highest peak of the Selmeci-hegység (present day Štiavnické vrchy), present day situated in Slovakia.

⁶⁹ Count Miklós Esterházy of Galántha, the Palatine of Hungary, 1625–1645.

⁷⁰ This word is partially blurred, illegible. It can be “ezüst mozsaramot”.

⁷¹ I.e. palackomat.

⁷² In the original: “seli”.

Tartsa meg emlékezetemért! Kérem az Istenért is az én gyermekimet, tisztességben [p. 2] tartsák és szolgáljonak nekie, ha az Isten az ő végső óráját is elhozza, ő is [pör]⁷³ s patvar nélkül bocsássa kezekhez az én maradékimnak Sitniát⁷⁴, az mint kötöttük is egymásnak az szombati káptalamban (!) magunkat.

Én Sitnia⁷⁵ és Czabragh várát⁷⁶ az én atyámfiától és gyermekétől huszonháromezer⁷⁷ magyar forinton váltottam meg. Császár urunk is igaz, érdemlett szolgálatom adasságát, tizennyolcezer renes forintot⁷⁸ írt reá, azért, ha az én gyermekim meg nem alka[d]nának⁷⁹ és benne nem akarnak szenvedni, az én hív házastársomat, Balassj Borbalát tartozzonak neki letenni tizenegyezer-ötszáz forintot.

Az fiamnak, Kohary Istwannak⁸⁰ hagyom Sitnia⁸¹ s Czabragh⁸² és Batth⁸³ jószágomat, az mely batthi jószágom vagyon énnekem, Liptaj⁸⁴ uram része kívöl, tizenegyezer és ötszáz renes forintom; hagyom minden ruhámot és minden katona szerszámomat, fegyveremet; valami ezüst mívemen az én címerem vagyon, azt is neki hagyom, tíz ezüst kalánt és az háromszegletű ezüst sőtartót.

Barannaj Tamásnak⁸⁵ hagyom az én Sarka lovamot, minden viselő ezüst szerzőmával, harcra való ezüst hegyes terével⁸⁶ és a[z]⁸⁷ Tiefenpach⁸⁸ uram adta sabláj[mm]al⁸⁹.

⁷³ Corrected for the clearer and easier understanding from “penz”. Regarding the same issue, see below: “pörpatvar nélkül”, No. 113. b, p.1.

⁷⁴ Inserted from above by the same hand: “Sitniát”. Szitnya.

⁷⁵ Szitnya.

⁷⁶ The fortress of Csábrág, on the Korponai-fennsík (in Slovakian Krupinská planina), present day part of Čabradský Vrbovok (Sk).

⁷⁷ Inserted from above by the same hand: “három”.

⁷⁸ Rajnai forint, ‘Rhenis florin’.

⁷⁹ Corrected for the clearer and easier understanding from “alkhabnának”, i.e. ‘alkudnának’.

⁸⁰ Baron István (I) Koháry (1616–1664). Concerning his life and activity, see: É. Hajzer-Módlí, *Szerepek és imázsépítés Koháry István, egy XVII. századi főúr társadalmi reprezentációs szerepe és politikai gondolkodásmódja* [Roles and Image-building. The Social Representation Role and the Political Mentality of a 17th-century Nobleman, István Koháry]. PhD Dissertation, Manuscript, Doctoral School of History, Eötvös Loránd University, Budapest, 2018, pp. 66–67.

⁸¹ Szitnya.

⁸² Csábrág.

⁸³ Bát, present day Bátovce (Sk).

⁸⁴ Imre Liptay of Kísfalud, deputy-bailiff of Bars County. See more: G. E. Marton, ‘On the Question of the Negotiations [...]’, p. 82.

⁸⁵ Tamás Baranyai, husband of Magdolna Koháry and familiar of Batthyány (I) Ádám (1610–1659). A. Koltai, *Batthyány Ádám – Egy magyar főúr és udvara a XVII. század közepén* [Ádám Batthyány – A Hungarian Aristocrat and his Court in the Middle of the 17th Century], Győr, 2012, p. 144.

⁸⁶ I.e. hegyes törével ‘pointed dagger’.

⁸⁷ The document is damaged.

⁸⁸ Christoph von Teuffenbach zu Mairhofen, Captain-general of the border-fortress zone of Upper Hungary and district, 1592–1598.

⁸⁹ The document is damaged, “sablájommal”, i.e. szablyámmal, ‘with my sabre’. After the recapture of Fülek (present day Fil’akovo (Sk)) in 1593, Koháry got a valuable sabre from Christoph von Teuffenbach. É. Hajzer-Módlí, *Szerepek és imázsépítés* [...], p. 65.

Joo M[ih]alnak hadtam az öreg, aranyo[s]⁹⁰ szablyát, az kit Wjwarnál⁹¹ az t[ör]-ektől⁹² nyertünk anno, 1623 esztendőben.

Az két lányomnak, úgymint Koharÿ Magdona (!) és Katarjnanak⁹³ hagyom, hogy egyaránt bírják az batorkessi⁹⁴ jószágomat, az kit bírok háromezer forentbon; a benit⁹⁵, az kit kerek négyezerken az wjwarj⁹⁶ ház épületivel⁹⁷; az toot ujfaluit⁹⁸, Posonj vármegyéken⁹⁹ ötezer forintban; az nemczenj¹⁰⁰ malmot, az kit vettem s építettem¹⁰¹ háromezer forintban; az szombati¹⁰² házat, az kit vettem négyezer forintban, az spaczai¹⁰³ jószágot, az kin vagyon másfélezer forint; az althentali¹⁰⁴ házat három szőlővel; az diossi¹⁰⁵ szölet, kertet¹⁰⁶; diossi házat, az kit az kosolnaj¹⁰⁷ malomért per comcambiumban¹⁰⁸ adtak az Palfj Uronk¹⁰⁹ [és szabadították meg]¹¹⁰. Ezeket mind az két lányomnak hagyom. Az több ezüstemet, az kiről emlékezet nincs oda fel, azt is kétfelé osszák. Az wjwarj¹¹¹ házamat is nekik hadtam.

Hagyom, hogy ha Isten szerencsét parancsol Koharÿ Katarinanak¹¹², minden jószágomból tisztességesen egyaránt kiházassítsák.

Szegény feleségem diversis vicibus¹¹³ adott pénzt öreg asszonyom ónagyságá-[nak]¹¹⁴, Palfy Miklosné asszonyomnak¹¹⁵, hol szegény feleségem, hol leányom,

⁹⁰ The document is damaged.

⁹¹ Újvárnál. Érsekújvár, present day Nové Zámky (Sk).

⁹² The document is damaged.

⁹³ Magdolna and Katalin Koháry.

⁹⁴ Bátorkeszi, present day Bátorove Kosihy (Sk).

⁹⁵ I.e. a bényi jószágomat, 'my estates of Bény'. Bény, present day Biňa (Sk).

⁹⁶ Újvári; Érsekújvár.

⁹⁷ Inserted from the margin by the same hand: "az wjwarj ház épületivel".

⁹⁸ Tótújfalu, later Vedrődújfalú, present day Slovenská Nová Ves (Sk).

⁹⁹ Pozsony County.

¹⁰⁰ Nemcsényi; Nemcsény.

¹⁰¹ Inserted from above by the same hand: "s építettem".

¹⁰² I.e. nagyszombati. Nagyszombat present day Trnava (Sk).

¹⁰³ I.e. spaczai. Spacza, later Ispáca present day Špačince (Sk).

¹⁰⁴ In document no. 113 a, see this as Otthental. Otthental is Ottóvölgy in Hungarian, present day Doľany (Sk).

¹⁰⁵ Diósi; Alsódiós or Felsődiós.

¹⁰⁶ Inserted from above by the same hand: "kertet".

¹⁰⁷ Az eredetiben aláhúzva: "nemoczenj"; written above: "kosolnaj", i.e. Kosolna or Koszolna, later Gósfalva, present day Košolná (Sk).

¹⁰⁸ Per concambium (Lat.) – 'by legal exchange'.

¹⁰⁹ Miklós Pálffy.

¹¹⁰ Deleted by me, based on No. 113 a, p. 1: "az koszolnaj malomért". Inserted from above by the same hand: "és jövedelmeiért".

¹¹¹ Újvári; érsekújvári.

¹¹² Katalin Koháry.

¹¹³ Diversis vicibus (Lat.) – 'different times'.

¹¹⁴ Completed on the basis of document Nr. 113 a p. 1.

¹¹⁵ Mária Fugger, the widow of Miklós Pálffy, died in 1646.

Magocz¹¹⁶, f[o]r[int] 1200[-at]¹¹⁷. Ezerét annak f[o]r[int] 1200[-nak]¹¹⁸ hagyom Koharj Katarinnának, az 200 f[o]r[intot] meg engedtem.¹¹⁹

Itten Senkuiczre¹²⁰ adtunk Palfj Istwan¹²¹ uram önegységának tizenegyezer magyar forintot, az kinek nyolcezere, kétszáza és ötvenöt forintja Joo Mihalj, Miklos és Rozina¹²² asszonyé. Az kétezeret és [p. 3] hétszázat és ötven forintját hadtam Koharj Katarinnának¹²³, hogy övé legyen. Jár esztendőnkint árenda az falutól, az kiről levél vagyon kezünk¹²⁴, minden száz forintra tíz forint, az is legyen Koharj Katarinnáé¹²⁵, ruház[al]tjára¹²⁶. Hadtam neki az nagyanyja aranyláncát, kiben vagyon száz arany¹²⁷ és az gyűrűkben, az mit akar az én szerelmes atyámfia, Balassj Borbala¹²⁸ adni, ő lássa.

Minthogy pediglen Istennel semmi lehetetlen, és az ő kezei irgalmassok s kinek áldási, ha Isten tovább együtt éltet bennünket az én szerelmes és hív házastársammal, Gjarmatj Balassa Borbálával¹²⁹, valami jószágot ezután együtt találunk, azzal egyaránt osztozzanak¹³⁰ mind az én és az ő gyermeki, holtunk után. De míg mi élünk, ha de kinél előbb meghalna is, ez mi keresményinkben egyikünk feli gyermekink kénnikel¹³¹ meg ne háboríthassanak.

Ha az én gyermekimnek magvok szakadna, minden keresményem maradjon egyaránt oszolván az Benickj Ferencz, Onorj Miklós mostohaatyám¹³², Gjarmatj Balassa Borbala¹³³ és Liptaj Imre¹³⁴ maradékira, ki valán az Toot Wjfalutól, az kit hadtam,

¹¹⁶ I.e. Magdolna Koháry.

¹¹⁷ Added by me: “-at”

¹¹⁸ Added by me: “-nak”

¹¹⁹ The paragraph was added to the original text by the same hand.

¹²⁰ Senkvic or Senkóc, present day Šenkvice (Sk).

¹²¹ István Pálffy of Erdőd, Captain-general of the border-fortress zone of the Cisdanubian district and mining region, 1626–1644.

¹²² Mihály, Miklós and Rozina Joó, Borbála Balassa's children from her first marriage with János Kaszaházi Joó.

¹²³ Katalin Koháry.

¹²⁴ I.e. ‘köztünk’.

¹²⁵ Katalin Koháry.

¹²⁶ In the original: “ruhaztjára”.

¹²⁷ Inserted from above by the same hand: “kiben vagyon száz arany”

¹²⁸ Borbála Balassa.

¹²⁹ Borbála Balassa.

¹³⁰ Inserted from above by the same hand: “ho[l]tunk után”

¹³¹ I.e. kényükkel, ‘with their wills’.

¹³² Inserted from the margin by the same hand: “mostohaatyám”. Ferenc Beniczky and Miklós Onory. Péter Koháry's mother was Kata Jákóffy. Her first husband was Imre Koháry, Péter's father who died before 1575. Later Kata Jákóffy was Ferenc Beciczky's wife, after 1579, Miklós Onory was her husband, in order the third. I. Nagy, Magyarország családai [...], V., pp. 286–288.

¹³³ Borbála Balassa.

¹³⁴ Imre Liptay.

hogy maradjon Pastorowitz Palra¹³⁵. Ha ő ma[g]talan¹³⁶ ha[Ina] megh¹³⁷, az is az felől megnevezett atyafiak maradékira maradjon.

Én ezzel az [én]¹³⁸ Istenemnek oltalma, segítsége [és]¹³⁹ gondviselése alá ajánlom magamat és mindenemet¹⁴⁰, és ezzel hagyom ez világot az benne élőknek és magamnak, az én Istenemnek irgalmából az másvilágon ő Szent Fölségétől készítettett minden szenteivel való helyekre lakásomat, kit adjon meg Isten az ő jóvoltáért s kegyelmességéért imgyen. Amen.

Mégis, édes gyermekim, kérek benneteket, ez dispositiomot igazan megtartsátok, egymásszeretők legyetek edgyessel¹⁴¹, és az én szerelmes házastársamnak holtig igazan szolgáljatok, hogy Isten áldása szálljon rátok. Hadtam tutorul¹⁴² ez nagyságos urakat, Erdeödi Palfj Istuan, Janos, Pal¹⁴³, Forgacz Miklos¹⁴⁴ uraméket, Rudolf Tiefenpach uramot¹⁴⁵, Fanczj Ferencz¹⁴⁶, Liptaj Imre¹⁴⁷ uraméket. Kérem Nagyságtokat és Kegyelmeteket, ne hagyja szegény árváimot, az kiért az másvilágban Istentől veszi jutalmát.

Vagyok adós Batorj Andrasnak¹⁴⁸, az wjvari¹⁴⁹ plébánosnak négyszáz arannyal, Walent Bebernek¹⁵⁰ valami wjwari¹⁵¹ vásárlással, az kinek vagyon levellem, kit várban fogságomban adtam, de mint annyi az adósság, mintegy nyolcszáz forintig, az kit meg nem engedett, meg kell elégeíteni, az szolgálással számot vetvén,

¹³⁵ Pál Pastorovicz. In 1605, he got the position of Headmaster of the Archbishop House in Nagyszombat. ÖStA HKA, Hoffinanz Ungarn, RN. 88 Konv, February 1605, fols. 1–14.

¹³⁶ Corrected for the clearer and easier understanding from: “madtalan”.

¹³⁷ The document is damaged.

¹³⁸ The document is damaged, uncertain reading. It can be “én”.

¹³⁹ The document is damaged, uncertain reading. It can be “és”.

¹⁴⁰ Inserted from the margin by the same hand: “és mindenemet”.

¹⁴¹ I.e. egymással.

¹⁴² Tutor (Lat.) – ‘guard, protector’.

¹⁴³ István, János and Pál (President of the Hungarian Royal Chamber, 1625–1646; Palatine of Hungary, 1649–1653) Pálffy of Erdőd, sons of Mária Fugger and Miklós Pálffy.

¹⁴⁴ Miklós Forgách of Ghymes, War Councillor, 1622–1624; Captain-general of the border-fortress zone of Upper Hungary and district, 1631–1636. G. Pálffy, ‘Kerületi és végvidéki főkapitányok [...]’, pp. 273–274.

¹⁴⁵ Inserted from the margin by the same hand: “Rudolph Tiefenpach uramot”. Rudolph von Teuffenbach zu Mairhofen (1582–1653), Captain-general of the border-fortress zone of the Cisdanubian district and mining region, 1613–1619. G. Pálffy, ‘Kerületi és végvidéki főkapitányok [...]’, p. 271.

¹⁴⁶ Ferenc Fánchy. At the time of the territorial negotiations of Szécsény (1628), he was the emissary of Nógrád County. G. E. Marton, ‘Three Hungarian Diplomats’ Emissary Diaries – A Comparative Analysis of Emissary Diaries of János Rimay, Gáspár Tassy and Mihály Tholdalagi in the Context of the 1627 Peace Treaty of Szőny’, *Prace Historyczne* 148/IV (2021), pp. 719–730, especially p. 722; A. Ipolyi, *Alsósztrégovai*, p. 304 (doc. no. CLL).

¹⁴⁷ Imre Liptay.

¹⁴⁸ András Báthory, Parish priest of Érsekújvár.

¹⁴⁹ Újvári, i.e. érsekújvári.

¹⁵⁰ At this moment unknown person, further research needs to unfold who he was.

¹⁵¹ Újvári, i.e. érsekújvári.

megelégessek. Az tutorimak az magam paripáim közöl, kik jobbak, mindeneknek egyet adjanak¹⁵². Ezeket, utolsó dispositiomat íráttam Wjwarban¹⁵³, 26. A[ugusti, ann]o 1626.

Kohary Peter¹⁵⁴ manu propria

[p. 4] Anno 1628. prima Augusti.

Tettem ismét az én testamentumomban ilyen dispositiót és utolsó akaratomat s jobbításomat ez testamentumomnak. Mivelhogy császár urunk nékem ígérte örökben Szitnia¹⁵⁵ s Csabragot¹⁵⁶, és én is azon pénzemet, az kit Senkui[cz]re¹⁵⁷ attam Pálffy Istvan¹⁵⁸ uram öngységának, urunk öfölségének ígértem, ha az végben megyen, azon senkuiczi¹⁵⁹ pénzűl ígértem volt, hogy az Katásnok¹⁶⁰ fele summáját annak¹⁶¹, de ha öfölségének köll azt az pénzt adni, tehát az helett hadtam Kohary Katánok¹⁶², ha Isten szerencsét parancsol neki, hogy adjanak készpénzt, háromezer magyar forintot, s hogyha annyi készpénzem nem maradnak, ehhez szitniai¹⁶³ jövedelembűl, mindeneknek előtte, azt tartozzanak megadni.

Valami pénzes jószágom vagyon Battul¹⁶⁴ és Szitna¹⁶⁵, Csábragtul¹⁶⁶ megválna, azzal mind egyaránt osztokodjék Kohary Magdolna¹⁶⁷ és Kohary Kata¹⁶⁸, de úgy, hogy ez igaz, római, régi hiten megmaradjanak. Ha peniglen vagy az fiam, vagy az leánim közül valamelyik más religióra¹⁶⁹ állana, semmi keresményemben részes ne legyen, hanem, az ki az [én]¹⁷⁰ religiomon marad, annak is r[é]sze¹⁷¹ arra szálljon. Ha pediglen valamelyik leányom deficiálna¹⁷² tehát, annak az része is maradjon egyaránt az fiamra és az másik leányra és e' contra¹⁷³, ha az fiamnak ága deficiálna,

¹⁵² Inserted from above by the same hand: "adjanak".

¹⁵³ Újvárban, i.e. Érsekújvárban.

¹⁵⁴ Péter Koháry.

¹⁵⁵ Szitnya.

¹⁵⁶ Csábrág.

¹⁵⁷ Senkvic or Senkóc.

¹⁵⁸ István Pálffy.

¹⁵⁹ Senkvici. Senkvic or Senkóc.

¹⁶⁰ To Katalin Koháry.

¹⁶¹ In document Nr. 113 a, p. 2. "adnák".

¹⁶² To Katalin Koháry.

¹⁶³ Szitnyai.

¹⁶⁴ Bát.

¹⁶⁵ Szitnya.

¹⁶⁶ Csábrág.

¹⁶⁷ Magdolna Koháry.

¹⁶⁸ Katalin Koháry.

¹⁶⁹ Religio (Lat.) – 'religion'.

¹⁷⁰ The document is damaged.

¹⁷¹ The document is damaged.

¹⁷² Deficio (Lat.), 'become extinct'. Crossed out by the scribe in the manuscript "az leánra és azokon, az kiken fölöl előszámláltam".

¹⁷³ I.e. et contra (Lat.) – here 'the reverse of that'.

az leányra, és azokra, az kiket fölül előszámláltam, tavali esztendőben. Actum ut supra.

Kohary Peter manu propria

Anno 1628. die 18. Septembris.

Ez mostani akaratom mindenről az legyen, hogy az minemő testamentumot ez előtt tettem volt két esztendővel, úgymint anno 1626. die 26. Augusti, azt magam kezem írásommal és pecsétés levelemmel, azt minden punctjában helién hadtam. Ezt hozzáadván, ha Isten feleségemnél előbb kivenne ez világból, feleségem az én nevemet viselvén, valamely házomnál s lakóhelyemben akar lakni,¹⁷⁴ abban lakhasson. Az Senkuiczen¹⁷⁵ való pénzemet, az ki¹⁷⁶ ez mostani interessével, ez 1629. usq[ue]¹⁷⁷ 7. Julii, teszen F[orint] 7562, annak az fele éltéig legyen az Feleségemé, holta [p. 5] után szálljon az én szerelmes leányomra és Maradékira, Magoshra.¹⁷⁸ Az fele summa pedig legyen az kisebbik leányomé, Katáé¹⁷⁹ és az ő maradékié. Ha pedig Isten az Katha¹⁸⁰ leányomnak szerencsét parancsol, azt az egész jószágomból mind ruhávol, s mind egyébűl tisztességesen házasítsák ki. És az jószágom jövedelméből kétszáz arany nyomó¹⁸¹ aranyláncot csináljanak neki ahhoz, az ki szegény anyjáé volt, az kiben vagyon száz bányai arany, azt is neki hadtam.

Bathory Andrasnak¹⁸², az vyvary plébánosnak, az zarnoczi¹⁸³ pénzét éppen megadtam az négyszáz aranyat.

Walent Bebernek¹⁸⁴ az előbb megnevezett adósságra fizettem borral és posztójul, f[orint] 520, ez kiről quietantiát¹⁸⁵ is adtak.

És ezzel ajánlom mind testemet s lelkemet az én Istenemnek, mind gyermekeimmel s mindenemmel, és az fölül megnevezett uramnak s atyámfiainak legyen mindenekről az ő szent akarata örökkön. Amen.

Kohary Peter manu propria

Coram me Stephan Palfy¹⁸⁶ manu propria

Forgágos Peter¹⁸⁷ manu propria

¹⁷⁴ Crossed out by the scribe in the manuscript “abbl”.

¹⁷⁵ Senkvic or Senkőc.

¹⁷⁶ Underlined by the scribe in the manuscript: “az ki”.

¹⁷⁷ Usque (Lat.) – ‘up to’.

¹⁷⁸ To Magdolna [Koháry].

¹⁷⁹ Katalin Koháry.

¹⁸⁰ Katalin Koháry.

¹⁸¹ I.e. ‘kétszáz arany súlyát nyomó’.

¹⁸² András Báthory.

¹⁸³ Zsarnócz. Zsarnóca, present day Žarnovica (Sk).

¹⁸⁴ Unknown person, see above footnote 150.

¹⁸⁵ Quietantia (Lat.) – ‘receipt’.

¹⁸⁶ Palfy István.-

¹⁸⁷ Uncertain reading. It can be “Péter Forgách of Ghymes”, keeper of the crown. I. Nagy, Magyarország családai [...], IV., pp. 214–215.

Wolphgangus Vyvarý¹⁸⁸ Abbas de Leker et Archidiacon[us] Cleri[us] St[rigoniensis] [et] Hontien[is] [rogatus] subscripsi manu propria

Gregorius Lippay¹⁸⁹ Praepost[us] S[ancti] Stephani rogat[us] subscripsi manu propria

Paulus Konkoly¹⁹⁰ Iudex Bellicus Praesidii Vyvariensis rogat[us] subscripsi manu propria

Johannes Cheleý¹⁹¹ vicecomes Comitatus Strigoniensis et Excubiarum Magister Sacrae Caesariae [ac] Regiae Maiestatis Vyuariensis m[anu] p[ro]pria

C[o]ram me Johannis Onorý¹⁹² m[anu] p[ro]pria

[p. 6]

Testiu[m] Dispositio (?)

1627¹⁹³

Mag[nifi]ci com[itis] Petri Koharj

ŠA BB, Kohary-Coburgovské archív, Rodový archív Koháry-Coburgov, pars I., No. 113 a

[p. 1] Az Istenben elnyugott Kohari Peter uramnak őnagyságának testamentumában levő punctumok, az mely az két leányát illeti.

Primum. Az két leányomnak, úgymint Kohári Magdolna és Katharinának¹⁹⁴ hagyom, hogy egyaránt bírják az bátorkeszi¹⁹⁵ jószágomat, kit bírok háromezer forintban; az binyit¹⁹⁶, kit bírok, az uýuari¹⁹⁷ ház épületivel, négyezerben; az tott uý faluýt¹⁹⁸ Posoný vármegyében¹⁹⁹ ötezer forintban; az nemcziný²⁰⁰ malmot, az kit vettem, s építöttem háromezer forintban; az szombati²⁰¹ házat, az kit vettem négyezer forintban; az spaczai²⁰² jószágot, az kin vagyon másfélezer forint; az ottenthal²⁰³

¹⁸⁸ Érsekújváry Farkas, Canon of Esztergom (1618/1619–1624); Abbot of Leker; Archdeacon of Hont and Nyitra; Prefect of Garamszentbenedek in 1627. K. Körmendy, *A Knauz-hagyaték kódex-töredékei és az esztergomi egyház középkori könyvtárának sorsa [Codex Fragments of the Knauz Legacy and the Fate of the Medieval Library of the Church in Esztergom]*, Budapest, 1979, p. 60.

¹⁸⁹ György Lippay, became the member of the Chapter of Esztergom in 1625, later was the Archbishop of Esztergom (1642–1666). Cf. P. Tusor, “*Irom kegyelmednek, mint igaz magyar igaz magyarnak...*” [...], p. XII.

¹⁹⁰ Pál Konkoly, Judge Advocate in the Fortress of Érsekújvár.

¹⁹¹ János Cheley, Vice Comes of the County of Esztergom.

¹⁹² János Onory, son of Péter Koháry's stepbrother.

¹⁹³ Written with different ink, crossed out by the hand which took the note.

¹⁹⁴ Magdolna and Katalin Koháry.

¹⁹⁵ Bátorkeszi.

¹⁹⁶ Bény.

¹⁹⁷ Érsekújvári.

¹⁹⁸ Tótújfalu.

¹⁹⁹ Pozsony vármegyében.

²⁰⁰ Nemesény.

²⁰¹ Nagyszombati.

²⁰² Spaczai.

²⁰³ Ottenthal.

házat, három szőlőjével; az diosi²⁰⁴ két szőlőt, az diosi²⁰⁵ házat, az kit az kosolnay²⁰⁶ malomért per comcambiumban²⁰⁷ attak az Pallffi urak²⁰⁸ és meg is szabadították. Ezeket mind az két leányomnak hagyom. Az több ezüstmívemet, az kiről emlékezet nincs oda fel, azt is kétfelé osszák. Az Ujúari²⁰⁹ házamat is nekik hattam.

Secundum. Ittem (!) Senkuiczre²¹⁰ attunk Pallffj Istuan²¹¹ uram őnagyságának 11 ezer magyar forintot, az kinek nyolcezere és kétszáza és ötven forintja Jo Mihaly, Miklos és Rozina²¹² asszonyé. Az kétezerét és hétszázötven forintját hattam Kohary Katharinának²¹³, hogy övé legyen. Jár esztendőnké[n]t az falutúl, az kiről levél vagyon köztünk, minden száz forintra tíz forint, az is legyen Kohari Katharináé²¹⁴, ruházatjára. Hattam neki az nagyanyja aranyláncát, kiben vagyon száz arany, és az gyűrűkben, az mit akar az én szerelmes atyámfia, Balassa Borbála [adni]²¹⁵, ő lássa. Tertium. Szegény feleségem diversis vicibus adott öreg asszonyom őnagyságának, Pálffi Miklósné²¹⁶ asszonyomnak, [hol szegény feleségem,]²¹⁷ hol leányom, Magocz, tizenkét száz forintot. Annak ezerét hagyom Kohari Katharinának, az kétszázat meg engettem.

[p. 2] Anno 1628. prima Augusti.

Quartum. Töttem is még az én testamentomomban ilyen dispositiót és utolsó akaratomat és jobbtásomat az testamentomomnak. Mivelhogy császár urunk őfölsége nekem ígérte Szitniat²¹⁸ örökben és Czabragot²¹⁹, én is azon pénzemet, az kit Senkuiczre²²⁰ attam Pálffi Istuan²²¹ uram őnagyságának, urunk őfölségének ígértem, ha az végben megyen, azon senkuiczi²²² pénzből ígértem volt, hogy az Katásnak²²³ fele summáját adnák, de ha őfölségének kell azt az pénzt adni tehát, az heliet hattam Kohari Kathonak²²⁴, ha Isten szerencsét parancsol neki, hogy adjanak

²⁰⁴ Alsódiósi or felsődiósi.

²⁰⁵ Alsódiósi or felsődiósi.

²⁰⁶ Kosolnai. Kosolna or Koszolna.

²⁰⁷ Per concambium (Lat.) – ‘by legal exchange’.

²⁰⁸ The Pálffy.

²⁰⁹ Újvári, i.e. érsekújvári.

²¹⁰ Senkvic or Senkőc.

²¹¹ István Pálffy.

²¹² Mihály, Miklós and Rozina Joó.

²¹³ Katalin Koháry.

²¹⁴ Katalin Koháry.

²¹⁵ Completed on the basis of document Nr. 113 p. 3.

²¹⁶ Mária Fugger.

²¹⁷ Added by me, based on document Nr. 113, p. 2.

²¹⁸ Szitnya.

²¹⁹ Csábrág.

²²⁰ Senkvic or Senkőc.

²²¹ István Pálffy.

²²² Senkvic or Senkőc.

²²³ Katalin Koháry.

²²⁴ Katalin Koháry.

kézpénzt, háromezer magyar forintot s hogyha annyi kézpénzem nem maradna, tehát az szitnyai²²⁵ jövedelemből mindenknek előtte azt tartozzanak megadni. Quintum. Valami pénz és jószágom vagyon Battúl és Szitnia Czabrágtúl²²⁶ megválna, azzal mind egyaránt oztokodják Kohari Magdolna és Kohari Kata.²²⁷ Anno 1628. die 18. Septembris.

Sextum. Ez mostani akaratom mindenről ez legyen, hogy az minemő testamentomot ezelőtt tettem volt két esztendővel, úgymint A[nn]o 1626. die 26. Augusti, azt magam kezem írásával és pecsétes levellemmel, azt minden punctjaiban²²⁸ helyén hattam. Ezt hozzáadván, ha Isten feleségemnél előbb kivenne ez világból, feleségem az én nevémet viselvén, valamely házammal s lakóhelyemben akar lakni, abban lakhassék. Az Senkuiczen²²⁹ való pénzemet, az ki ez mostani interessével ez 1629. usq[ue]²³⁰ 7. Julý, teszen hétezer-ötszázhatvankét forintot, annak az fele éltéig legyen az feleségemé, holta után szálljon az én szerelmes leányomra és maradékira, Magoczra²³¹. Az fele summa penig legyen az kisebbik leányomé, Katóje²³² és az ő maradékié. Ha penig Isten az Kata²³³ leányomnak szerencsét parancsol, azt az egész jószágomból s jövedelméből mind ruhával, s mind egyébből tisztességesen házassítsák ki, és az jószágom jövedelméből kétszáz arany nyomó aranyláncot csináljanak neki ahhoz, az ki az szegény anyjáié volt, az kiben vagyon száz bányai arany, azt is neki hattam.

[p. 3] [*Empty page*]

[p. 4] 1628. 18. [Septe]mbris.

Petri Kohári testamentum quoad binas filias eius quales nam a[c]quisitiones suas eisd[em] reliquerit.

ŠA BB, Kohary-Coburgovské archív, Rodový archív Koháry-Coburgov, pars I., No. 113 b

[p. 1] Nos Capitulum Ecclesiae Metropolitanae Strigoniensis memoria[e] comen[damus] tenore pr[ese]ntium significan[tes] quibus expedit univer[sis], quod magnificus dominus Petrus Kohari eques auratus, Sacre[ae] Caesar[ae] Regia[que] Ma[es]t[ati]s confiniorum [C]is[d]anubianorum vicegeneralis, ac praesidii Vyvariensis vicecapitaneus, ab una, parte eo ab al[io]ru[m] generosa ac m[a]g[n]ifica d[omi]na Barbara Balasa de Gyarmat consors eiusde[m], coram nobis personaliter const[i]t[ut]i, exhibuerunt et praesentarunt nobis quandam fassionem mutuam et reciprocam, inter se se celebratam. Peten[s] nos debita cum instantia, quatenus nos eandem

²²⁵ Szitnyai.

²²⁶ Bát, Szitnya and Csábrág.

²²⁷ Magdolna and Katalin Koháry.

²²⁸ Punctum (Lat.) – ‘point’.

²²⁹ Senkvic or Senkóc.

²³⁰ Usque (Lat.) – ‘up to’.

²³¹ Magdolna Koháry.

²³² Katalin Koháry.

²³³ Katalin Koháry.

fassionem ipsorum legitimam vulgariq[uae] idiomate conscriptam, ac in omnibus punctis, per ipsas partes acceptatam et approbatam eod[em] tenore vulgare idiomate conscripto, sub sigillo n[ost]ro capitulari aut[hen]tico iurium eorund[em] pro cautela extradare vellemus. Quorum nos petitionibus tanq[uam] missis et legitimis acquiescentes, eandem passionem sub eodem tenore praemis[is] preamittendis]²³⁴ duximus. Cuius quidem tenor huiusmodi esset. Az tekéntetes és nagyságos Koharj Peter²³⁵, császár urunk öfölsége az Dunán innend levő végházainak és Ersekuywarnak²³⁶ vice-generalis kapitánja egyrészről, másrészről penig az nemzetes és nagyságos Gyarmati Balassa Borbala²³⁷ asszony, az megírt nagyságos Koharj Peter²³⁸ uram házastársa, személyek szerint mi előnkben jűvén, egymás között tettenek ilyen végezést és vallást. Elsőben az nagyságos Koharj Peter, minden gyermekeinek terheket fölvévén magára, okos és maga szabad indulatjából akarván éltében gyermekei és felesége, az megnevezett nagyságos Gyarmati Balassa Borbala²³⁹ asszony között oly dispositiót és intézést jószágban tenni, hogy Isten ennek utána halálának óráját elhozván és életét tüle elkívánván, holta után (ha Istennek úgy tetszik) özvegygé maradván az megírt nagyságos Gyarmati Balassa Borbala²⁴⁰ asszony, felesége csendes és hálaadó elmével böcsületit s jóhírét nevét viselhesse urának, Szitnya várát²⁴¹, mely Hontt vármegyében²⁴² vagon, minden hozzá tartozzó várasival, faluival, praediumival, és akármí névvel nevezendő, egyébféle tartományival vallja feleségének, az megírt nagyságos Gyarmati Balassa Borbala²⁴³ asszonnak, ilyen okon. Hogy valamíg az nagyságos Balassa Borbála asszony, az őnagysága hírét és nevét viseli és özvegyli, mindaddig szabadon bírhasa az megírt Szitnya várát²⁴⁴ és minden hozzá tartozó jószágit, és jűvedelmit az maga számára mint sajátját s[zabadon él]hesse²⁴⁵, és az hova akarja, költhesse, és minden majorságiról, az mint őnagyságának tetszik, disponalhasson. [--]²⁴⁶ az megnevezett jószágnak elfoglalásában által állanának, és akadékot tennének az nagyságos Koharj Peter maradéki, tehát hatalma legyen akkorbéli Hontt vármegyei vice ispánnak egy szolgabíróval, és ő kűttes[senek csak]²⁴⁷ ez levélnek ereivel elfoglalni azon jószágot, és az felől megírt, nagyságos Balassj Borbala asszonnak kezében adni contradictione, inhibitione, repulsione, aliisque iuridicis remediis non

²³⁴ The document is damaged. Uncertain reading. It can be: “praemissis preamittendis”

²³⁵ Péter Koháry

²³⁶ Érsekújvárnak.

²³⁷ Borbála Balassa.

²³⁸ Péter Koháry.

²³⁹ Borbála Balassa.

²⁴⁰ Borbála Balassa.

²⁴¹ Fortress of Szitnya.

²⁴² Hont County.

²⁴³ Borbála Balassa.

²⁴⁴ Fortress of Szitnya.

²⁴⁵ The document is damaged.

²⁴⁶ The document is damaged.

²⁴⁷ The document is damaged, uncertain reading. It can be “kűtessenek csak”, i.e. ‘küldessenek csak’.

obstantibus. De ha Isten őnagyságának (minthogy az halál mindennél köz) halált parancsol, azonnal az megnevezett Szitnia vára, minden tartományával, az megnevezett Koharj Péter maradékira, avagy az kinek őnagysága legallja, minden pörpatvar nélkül visszaszálljon. Tartozzanak Koharj Peter uram őnagysága maradéki Balassi Borbala asszonyomat, őnagyságát minden böcsületben és tisztességben tartani. Hogyha pedig az megnevezett várban és jószágban az nagyságos Kohari Peter maradéki nem akarnak szenvedni, avagy akármi móddal is megháborítanak az megnevezett nagyságos Balassa Borbala asszont, tartozzanak az őnagysága summa pénzét, mely azon az váron vagyon, úgymint tizenegyezer-ötszáz forintot őnagyságának letenni, őnagysága is meglevén éppen pénze, tartozzék az várat és jószágit az megírt maradékoknak kezekben [ereszteni. Ha valamiképpen az]²⁴⁸ nagyságos Gyarmati Balassa Borbala asszon is akarván urához mint igaz hitvesihez, az tekintetes és nagyságos Kohari Peterhez jó akarattját és szeretetit megmutatni, minden jussát, iurisdictionját és az őnagysága részére nézendő summa pénzt, az megírt tizenegyezer-ötszáz forintot, az megnevezett nagyságos Kohari Peternek és maradékinak plenarie et cum effectu vallja. De ezt hozzátevén, hogyha előbb Isten Kohari Peter uramot, őnagyságát ez világból kivenné, és az őnagysága maradéki, avagy legatariusi²⁴⁹ az megírt nagyságos Balassi Borbala asszont, az oda föl megírt szitniai várban és jószágban nem szenvednék, hanem letévén az megírt summa pénzt, azon jószágot foglalják, tehát Balassi Borbala asszonyom is őnagysága szabad legyen véle, valahova akarja azt az summa pénzt tenni és fordítani. Ezt is hozzáadván, hogyha az idő alatt Isten kegyelméből [p. 2] őnagyságok valami jószágot, avagy örökséget szerzenének együtt, holtok után egyaránt oszoljon [--]²⁵⁰ két fél gyermekek között. Mindezeknek[k]²⁵¹ executiojára, és az két fél között megtartására r[en]deli²⁵² az nagyságos Kohari Peter Uram mi előttünk tutorul és gondviselőül az tekintetes és nagyságos urakott, Pálffy Istvan²⁵³ Magyar Orszaghnak az Dunán innen levő egy részének és végházainak generalisát, Vyvarnak főkapitányát, császár urunk őfölsége komornikját és tanácsát; Pálffy Pál²⁵⁴, császár urunk őfölsége Posoni Kamarója praefectusát és tanácsát; Forgach Miklos²⁵⁵ Uramot; és az Fanchi Ferencz²⁵⁶ uram, az Nemes és Nemzetes Liptaj Imrét és Soos Istuant²⁵⁷. Unde nos super praemissis omnibus praesentes litteras nostras, sub sigillo nostro cap[itu]lari authentico, iurium eorum quorum interest, pro cautela dandas duximus et conceden[das]. Communi suadente iustitia. Datum feria sexta proxima

²⁴⁸ The paper is crumpled and flattening it out is impossible without damaging the document. Uncertain reading. It can be “ereszteni. Ha valamiképpen az”.

²⁴⁹ Legatarius (Lat.) – ‘legatee’.

²⁵⁰ The document is damaged.

²⁵¹ Its letter-perfect transcription is “ezekner”.

²⁵² The document is damaged.

²⁵³ István Pálffy.

²⁵⁴ Pál Pálffy.

²⁵⁵ Miklós Forgách.

²⁵⁶ Ferenc Fánchy.

²⁵⁷ István Soós, deputy-bailiff of Sáros County.

post Dominicam quintam Trinitatis. Anno Domini millesimo sex[c]entesimo vigesimo sexto.²⁵⁸

C[apitulum] E[cclesiae] S[trigoninse] (?)

[p 3] [Empty page]

[p. 4] Baranjäy Thamas uram adta ez leveleket. Koharj Uram és Balassa Borbalia asszony dolgai

[The back of p. 1, with the seal of the Canon of Esztergom, who was at that time György Lippay]

Bibliography

Archival Materials:

- National Archives of Hungary (MNL OL), MNL OL, P 707, III, Fasc. 25 et E, No. 1–9.
 Österreichisches Staatsarchiv, Hofkammer Archiv (ÖStA HKA), Hoffinanz Ungarn, RN. 88 Konv, February 1605, fols. 1–14.
 Štátny archív v Banskej Bystrici (ŠA BB) Kohary–Coburgovské archívy. Rodový archív Koháry–Coburgov. Čast (pars). I. No. 106, No. 109, No. 113, No. 113 a, No. 113 b.

Published Primary Sources:

- Brandl, G. – Göncöl, Cs. – Juhász, K. – Marton, G. E. – Szabados, J., ‘Válogatott források az 1627. évi szőnyi békeszerződés történetéhez’ [Selected Sources to the History of the 1627 Peace Treaty of Szőny], *Lymbus*, 15 (2017), pp. 151–203.
- Brandl, G. – Tóth G., P. (Eds.), *Szegedi Boszorkányperek 1726–1744* [Witch Trials in Szeged 1726–1744], Budapest – Szeged, 2016.
- Ipolyi, A., *Alsósztrégovai és Rimai Rimay János államiratai és levelezése* [State Documents and Correspondence of János Rimay of Alsósztrégova and Rima], Budapest, 1887.
- Kármán, G. – Cevrioğlu, M. H. – Dorogi, I. – Fóti, M. – Glück, L. – Marton, G. E. – F. Molnár, M., *The Correspondence of the Beylerbeys of Buda, 1617–1630*, Budapest, 2022.
- Makkai, L. (Ed., int., and notes), *Bethlen Gábor krónikásai* [The Chroniclers of Gábor Bethlen], Budapest, 1980.
- Makkai, L., *Bethlen Gábor emlékezete* [The Memory of Gábor Bethlen], Budapest, 1980.
- Marton, G. E., ‘„Az mint Isten tudnunk adja, oltalmazzuk vérünkkel is szegény hazánknak bástyáját...” Magyar nyelvű Esterházy-levelek a Koháry–Coburg család levéltárából [“As God grants us strength, we are defending our poor motherland’s bastion with our blood...” Esterházy-letters in Hungarian from the Koháry–Coburg Family’s Archive]’, *Aetas*, 35/III (2020), pp. 126–150.
- Marton, G. E., ‘A Dissertation in Preparation – Structure, Methodology, Approach and Content. The Peace Treaty of Szőny (1627) and Its Subsequent Territorial Negotiations (1628–1629) in Light of Péter Koháry’s Correspondence’, *Studia Universitatis Babeş-Bolyai, Historia* 68/special issue (2022), pp. 3–26.
- Marton, G. E., ‘On the Question of the Negotiations Between the Habsburgs and the Ottomans at Szécsény and Buda (1628) through Palatine Miklós Esterházy’s Letter to the Head of the Hungarian Negotiators’, *Rocznik Przemyski, Historia z. 1* (22), 55 (2019), pp. 79–91.
- Marton, G. E., ‘Péter Koháry’s Life and Correspondence – Outline for a Greater Synthesis’, *Rocznik Przemyski, Historia z. 1* (25), 56 (2020), pp. 25–36.

²⁵⁸ 17 July 1626. The document is closed with an illegible signature.

- Merényi, L., 'Koháry Péterné, Balassa Borbála végrendelete. 1637' [The Testament of Borbála Balassa, Mrs. Péter Koháry. 1637], *Magyar Történelmi Tár*, 9 (1908), pp. 50–58.
- Papp, S., A Sárközyek. Egy magyar származású francia államférfi családjának története a 18. század végéig [The Sárközys. The Family History of a French Statesman of Hungarian Origin Until the End of the 18th Century], Szeged, 2012.
- Stessel, J., 'Adatok az 1628. évi szécsényi alkudozás történetéhez I–II' [Data to the History of the Negotiations of Szécsény in 1628, I–II], *Magyar Történelmi Tár*, 3 (1902), pp. 430–452, pp. 481–510.
- Tusor, P., (Edited and published), "Írom kegyelmednek, mint igaz magyar igaz magyarnak..." Lippay György veszprémi és egri püspök, esztergomi érsek levelei magyar arisztokratákhoz, nem-esekhez, 1635–1655, ["I hereon write to Thee, Your Lordship, as a true Hungarian to another true one... The Letters of György Lippay, the Bishop of Veszprém and Eger, the Archbishop of Esztergom to Hungarian Aristocrats and Nobles, 1635–1655], Budapest, 2015.

Literature:

- Brandl, G. – Göncöl, Cs. – Juhász, K. – Marton, G. E. – Szabados, J., 'Kommunikation und Nachrichtenaustausch – Verhandlungsstrategie der habsburgischen Seite bei der Friedensverhandlung von Szöny 1627', *Chronica*, 19 (2020), pp. 113–140.
- Pálffy, G., 'Külföldi és végvidéki főkapitányok és főkapitány-helyettesek Magyarországon a 16–17. században' [Borderfortress-captain-generals, District-captain-generals and Vice-captain-generals on the Hungarian Frontier of the Habsburg Empire in the 16th and 17th Centuries], *Történelmi Szemle*, 39/II (1997), pp. 257–288.
- Marton, G. E., 'Péter Koháry's Life and Correspondence – Outline for a Greater Synthesis', *Rocznik Przemyski, Historia* z. 1 (25), 56 (2020), pp. 25–36.
- Brandl, G. – Göncöl, Cs. – Juhász, K. – Marton, G. E. – Szabados, J., 'Kommunikáció és híráramlás. A Habsburg-oldal tárgyalási stratégiája az 1627. évi szőnyi békekötés során' [Communication and Information Flow. The Negotiation Strategy of the Habsburg Party during the 1627 Peace Treaty of Szöny], *Aetas*, 33/IV (2018), pp. 108–124.
- Illésy, J., Gróf Koháry István élete és munkái [Count István Koháry's Life and Works], Karcag, 1885.
- Nagy, I., Magyarország családi czimerekkel es nemzedékrendi táblákkal [Families of Hungary with Their Coats of Arms and Genealogical Tables], I–XIII, Pest, 1853–1867.
- Szirácsik, É., Gazdálkodás a Koháryak Nógrád vármegyei központú birtokain (1647–1731) [Economy of the Koháry Family's Estates in Nógrád County (1647–1731)], Budapest, 2017.
- Zichy, I., (count), 'Ki volt Koháry Péter gyermekeinek édesanyja?' [Who was the Mother of Péter Koháry's Children?], *Turul*, 57/III–IV (1943), pp. 81–82.
- Cevrioğlu, M. H., 'The Peace Treaties of Gyarmat (1625) and Szöny (1627)', *Ege ve Balkan Araştırmaları Dergisi*, 3/II (2016), pp. 67–86; M. H. Cevrioğlu, 'Ottoman Foreign Policy During the Thirty Years War', *Turcica*, 49 (2018), pp. 195–235.
- Marton, G. E., '„Szönyből tudatjuk...”. Három magyar diplomata – Rimay János, Tassy Gáspár és Tholdalagi Mihály – követnaplóinak összehasonlító elemzése az 1627. évi szőnyi békekötés kapcsán' ["We Inform You from Szöny". Three Hungarian Diplomats. A Comparative Analysis of the Emissary Diaries of János Rimay, Gáspár Tassy and Mihály Tholdalagi in the Context of the 1627 Peace Treaty of Szöny], Zs. J. Újváry (Ed.), *Oszmán–magyar viszony a 16–18. században. Tanulmányok a Magyar Királyság és az Oszmán Birodalom népeinek – magyarok, törökök, rácok, tatárok, zsidók, görögök és egyéb népek – hétköznapjairól; Egyén és közösség viszonya [Ottoman–Hungarian Relations in the 16th–18th Centuries. Studies on the Everyday Life of the Peoples of the Ottoman Empire – Hungarians, Turks, Rascians, Tartars, Jews, Greeks, and Other Peoples; the Relationship of Individual and Community]*, Budapest, 2020, pp. 135–148.

- Brandl, G. – Szabados, J., ‘A megbízás terhe. Johann Ludwig von Kuefstein báró konstantinápolyi nagykövetségének előkészítése 1628-tól’ [The Burden of a Mandate. The Preparation of the Embassy of Baron Johann Ludwig von Kuefstein to Constantinople in 1628], Zs. J. Újváry (Ed.), *Oszmán–magyar viszony a 16–18. században. Tanulmányok a Magyar Királyság és az Oszmán Birodalom népeinek – magyarok, törökök, rácok, tatárok, zsidók, görögök és egyéb népek – hétköznapijairól; Egyén és közösség viszonya* [Ottoman–Hungarian Relations in the 16th–18th Centuries. Studies on the Everyday Life of the Peoples of the Ottoman Empire – Hungarians, Turks, Rascians, Tartars, Jews, Greeks, and Other Peoples; the Relationship of Individual and Community], Budapest, 2020, pp. 149–170.
- Sudár, B., ‘Egy harcművész a végeken: Mürteza pasa’ [An Artist of War at the Edge], *Hadtörténelmi Közlemények*, 133/II (2020), pp. 259–274.
- Sudár, B., ‘The Story of Mürteza Pasha’, in P. Fodor – N. E. Kovács – B. Péri (Eds.), *Şerefe: Studies in Honour of Prof. Géza Dávid on His Seventieth Birthday*, Budapest, 2019, pp. 339–357.
- B. Bak, ‘A XVI–XVIII. századi magyar nyelvű források kiadásának kérdései. Ajánlás a magyar nyelvű források közreadásához’ [The Issues of the Publication of 16th–18th-century Sources in Hungarian. Recommendations for the Publishing of Sources in Hungarian], *Fons*, 7/1 (2000), pp. 91–137.
- Glück, L., ‘Mürteza pasa magyar nyelvű levelezésének kiadására vonatkozó javasolt szabályok’ [Suggested Guidelines for the Publication of the Hungarian Correspondence of Pasha Mürteza] (working title; unpublished manuscript).
- Brandl, G., ‘Suggestions on an Editorial Guideline of the Latin Language Peace Treaties between the Habsburg and the Ottoman Empire Based on an 18th-century Case Study’, *Prace Historyczne* 148/IV (2021), pp. 769–794.
- Finály, H., *A latin nyelv szótára* [Dictionary of the Latin Language], Budapest, 1884, reprinted: 2002, 2005.
- Kovács, B., (Ed.): *Syllabus latino–hungaricus*, Eger, 1990.
- Bartal, A., *A magyarországi latinság szótára* [Dictionary of Latin in Hungary], Budapest, 1901.
- Hajzer-Módlí, É., *Szerepek és imázsépítés Koháry István, egy XVII. századi főúr társadalmi reprezentációs szerepe és politikai gondolkodásmódja* [Roles and Image-building. The Social Representation Role and the Political Mentality of a 17th-century Nobleman, István Koháry]. PhD Dissertation, Manuscript, Doctoral School of History, Eötvös Loránd University, Budapest, 2018.
- Koltai, A., *Batthyány Ádám – Egy magyar főúr és udvara a XVII. század közepén* [Ádám Batthyány – A Hungarian Aristocrat and his Court in the Middle of the 17th Century], Győr, 2012.
- Marton, G. E., ‘Three Hungarian Diplomats’ Emissary Diaries – A Comparative Analysis of Emissary Diaries of János Rimay, Gáspár Tassy and Mihály Tholdalagi in the Context of the 1627 Peace Treaty of Szőny’, *Prace Historyczne* 148/IV (2021), pp. 719–730.
- Körmendy, K., *A Knauz-hagyaték kódextörédei és az esztergomi egyház középkori könyvtárának sorsa* [Codex Fragments of the Knauz Legacy and the Fate of the Medieval Library of the Church in Esztergom], Budapest, 1979.